PÄÄESIKUNTA **LAUSUNTO** HE 137/2018 vp.
Operatiivinen osasto
Komentaja Sami Iso-Lauri
Helsinki 21.1.2019

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi reservipoliisista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi; HE 137/2018 vp.

1 Taustaa

Pääesikunta on ollut edustettuna Sisäministeriön 21.3.2016 asettamassa hankkeessa täydennyspoliisia koskevan lainsäädännön kehittämisessä. Pääesikunta on ollut mukana myös Poliisihallinnon asettamassa reservipoliisiselvityksessä, jonka puitteissa on kartoitettu muun muassa reservipoliisin operatiivisia käyttömahdollisuuksia sekä toimintamalleja.

Poliisihallitus ja puolustusvoimat ovat 18.8.2017 allekirjoittaneet sopimuksen puolustusvoimien osallistumisesta reservipoliisia koskevaan selvitykseen ja reservipoliisin myöhempään tukemiseen. Reservipoliisitoiminnan kehittäminen sekä valmistelu ovat osa Poliisin ja puolustusvoimien välistä viranomaisyhteistoimintaa.

Puolustusvoimat kannattaa reservipoliisijärjestelmän luomiseen tähtäävää säädöshanketta. Järjestelmän käyttöönotto ja kehittäminen edellyttävät entistä tiiviimpää yhteistyötä poliisin ja puolustusvoimien välillä. Toimiva reservipoliisijärjestelmä parantaisi välillisesti myös puolustusvoimien päätehtävän, sotilaallisen maanpuolustuksen edellytyksiä sekä normaali- että poikkeusoloissa.

2 Puolustusvoimien tuki

Reservipoliisille on ”turvallisuustarve”. Pääesikunta yhtyy poliisin näkemykseen, että yhteiskunnassa on tarve järjestelyyn, jolla poliisin henkilöstövoimavaroja voidaan täydentää normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. Reservipoliisi lisää nopeaa vastetta normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen rajapinnassa.

- Mitä paremmin poliisi kykenee kaikissa tilanteissa huolehtimaan poliisitehtävistä, sitä paremmin puolustusvoimat voi keskittyä puolustusvoimien päätehtävän, sotilaallisen maanpuolustuksen, toteuttamiseen. Mahdollisuus reservipoliisien käyttöön

vähentäisi poliisin tarvetta turvautua puolustusvoimien virka-apuun. Puolustusvoimien nostaessa omaa valmiuttaan se joutuisi luopumaan virka-avun antamisesta muille viranomaisille.

Poliisi vastaa reservipoliisihenkilöstön rekrytoinnista. Puolustusvoimien on mahdollista tukea henkilöstön rekrytointia mm sotilaspoliisikoulutetun reservin informoinnissa mahdollisuudesta hakeutua reservipoliisiin. Sodan ajan tehtäviin sijoittamatonta yli 35-vuotiasta sotilaspoliisireserviä on rekrytoitavaksi. Asian valmistelussa on todettu reservipoliisille olevan eduksi, että sen henkilöstö koostuu mahdollisimman laaja-alaisesti - sotilaspoliisikoulutettu reservi olisi yksi mahdollinen osa rekrytoitavaa henkilöstöä.

- Reservipoliisiin rekrytoitava henkilöstö (asevelvolliset) olisi ns VAP- henkilöstöä, eli puolustusvoimat varaa henkilöstön sotilaallisista tehtävistä poliisin käyttöön.

Puolustusvoimat pystyy tukemaan poliisia myös mm;

- Jakamalla tietoa ja parhaita käytänteitä esimerkiksi koulutuksen järjestelyistä, reservin organisoinnista ja hallinnoinnista sekä logistisesta tuesta.
- Yhteisiä intressejä on mahdollista tunnistaa harjoitusalueiden käytöstä, sopimusten hyödyntämisestä, koulutussuunnitelmissa sekä mahdollisesti materiaalin hankinnoissa, huolloissa sekä varastoinnissa.

3 Pääesikunnan huomio lakiehdotuksen lausuntokierroksesta

Lopuksi tuodaan esiin Pääesikunnan näkemys lakiehdotukseen lausuntokierroksella tulleeseen muutokseen; ”Reservipoliisilta poistettiin ampuma-aseet normaaliolojen häiriötilanteiden varustuksesta”.

- Pääesikunta pitää edelleen perusteltuna, että reservipoliisin aseistuksen ja voimankäytön säännösten tulee olla samat kuin poliisilla muutoinkin on. Aseistamaton reservipoliisi ei täysipainoisesti kykenisi viranomaisyhteistyöhön puolustusvoimien kanssa varsinkaan poikkeusoloissa tai puolustustilassa.
- Reservipoliisilta ei tulisi jo lähtökohtaisesti lainsäädännöllä poistaa yhtä mekanismia keinovalikoimasta. Reservipoliisin aseistaminen normaaliolojen häiriötilanteissa tulisi jättää poliisiviranomaisen tilanteenmukaiseen harkintaan.